

Bisjord

HANDLINGSPLAN MOT KRENKELSER OG MOBBING

BARN

i Bisjord FUS barnehage as

Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre

(Rammeplanen, 2017)

Innledning

Handlingsplan mot krenkelsers og mobbing skal være et verktøy for oss ansatte i vårt arbeid med å forebygge og å følge opp krenkelsers og mobbing. I barnehagen er det nå nulltoleranse for krenkelse og mobbing av barn, og tiltaksplanen vil sikre oppfølging av situasjoner som oppstår.

Voksne har en etisk og lovpålagt forpliktelse til å handle omsorgsfullt overfor alle barn i barnehagen, og sørge for at holdningsskapende arbeid og konkret handling i samarbeid med hjemmene, skaper et trygt, inkluderende og stimulerende barnehagemiljø som forebygger mobbing.

Det finnes ingen garanti for at positive relasjoner utvikles bare ved at barn leker sammen. Rammeplanen fremhever viktigheten av voksnes holdninger, kunnskaper og ferdigheter til å møte, forstå og oppdra barn.

Rammeplanen sier:

- *Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet*
- *Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelsers og mobbing*
- *Om et barn opplever krenkelsers eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette*

Kan barn i førskolealder være bevisste på at de plager et annet barn over tid, som er svakere enn seg selv? Det at noen barn dominerer leken og trykker ned andre for å få bestemte selv, er bevisste handlinger som barn helt ned i 2-3års alderen gjør for å få makt (*Fjeld & Hestad, 2010*).

Det er mye som tyder på at mobbing ikke er noe som plutselig skjer når barna går fra å være barnehagebarn til skoleelever. Tidligere forskning viser at mobbing er noe som kan skje i barnehagen, og at det er viktig at de voksne i barnehagene er observante på slike negative handlinger, enten det kalles mobbing eller ikke.

Alsaker og Nägele (2008) skriver at selv om mobbing blir definert som noe som må skje regelmessig over tid, gjerne en eller flere ganger i uken, så mener de at sjeldnere mobbing kan skje barnehagen og kan gjøre mye skade på et sårbart barn.

Hva er mobbing?

Vilkårlig erting er ikke mobbing. Konflikter og enkelttilfeller av slåssing og utestenging er heller ikke mobbing. Vi snakker ikke om mobbing når barn plutselig blir sinte på hverandre, tar leker fra hverandre eller springer opp i raseri over ett eller annet.

Hvis et barn blir plaget en gang av et eller flere barn, bør dette tas alvorlig men ut fra Olweus sin definisjon er det ikke mobbing. Enkeltepisoder skal ikke bagatelliseres, men begrepet mobbing skal reserveres for systematiske krenkelseser.

Mobbing er noe langt mer alvorlig:

- Mobbing er når en person eller en gruppe gjentatte ganger og over tid plager og trakasserer et offer.
- Mobbing handler om makt og avmakt, og det er et skjevt maktforhold mellom den som mobber og den som blir mobbet
- Mobbing blant småbarn kan forebygges ved at voksne er oppmerksomme på det enkelte barns trivsel og på samværsmonstre i barnegruppen
- Mobbing i barnehagen kan stoppes av aktivt deltagende voksne som griper inn når det er nødvendig.

"Mobbing er når en person gjentatte ganger over en viss tid blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer. Det er en viss ubalanse i styrkeforholdet. Den som blir utsatt for de negative handlingene har problemer med å forsvare seg og er ofte hjelpeløs overfor den eller dem som plager han eller henne." Dan Olweus

Fysisk mobbing

Denne mobbingen er ofte den letteste å oppdage. Man kan se tegn som istykkerrevne klær og blåmerker. Denne formen for mobbing er vanligst blant de yngste barna (barnehage/barneskole), og utøves først og fremst av gutter. Man kan angripe et annet barn på ulike måter ved å slå., dytte, sparke, klype osv. Ofte skjer den fysiske mobbingen på den måten at den som utfører den "tilfeldigvis" kommer borti offeret

Psykisk mobbing

Den vanligste formen for mobbing er den stille mobbingen. Ofte er det også denne type mobbing som er vanskeligste å oppdage fordi den skjer i det skjulte. Men denne type mobbing kan også skje åpent med for eksempel oppgitt, hvisking, grimaser, ekskludering, taushet eller at man blir betraktet som luft.

Verbal mobbing

Denne type mobbing kan være lettere å oppdage enn den psykiske, men ikke alltid. Ufine ting kan sies i det stille, og gjerne når voksne ikke er tett på, eller i nærhet. Barna hvisker om vedkommende, sprer rykter og får andre med på sitt parti. Verbal mobbing innebærer å si ekle, krenkende og ubehagelige ting, true og håne.

Forbyggende arbeid i barnehagen

- Samarbeide nært og godt med foreldre
- Krenkelser og mobbing fast punkt i ordinære samtaler med foreldre (vår/høst)
- Krenkelser og mobbing fast punkt på foreldremøte siste året i barnehagen
- Inkludere alle barn i et fellesskap, vennskap og i lek
- Hvert barn har en voksen som kjenner barn og foresatt godt
- Styrke barnas generelle sosiale kompetanse. (vedlegg 3)
- Være aktive, tilstedeværende og tydelige voksne i lek, overganger, rutine og aktiviteter
- Ha felles klare, forståelige grenser
- Observere og følge med på barns utvikling og eventuelle endringer i atferd
- Alle ansatte skal få opplæring i kjedens kompetanseheving, Class & TIK

CLASS:

Class er en valid observasjonsmanual som sikrer bedre kvalitet på omsorgs støtte, organisering, samt lærings-støtte.

Class bidrar til å implementere Rammeplan for barnehager, og sikrer intern ståstedsanalyse samt ekstern barnehage vurdering

Tuning in to Kids (TIK):

Tuning in to kids er et emosjons veilederprogram for omsorgsgivere, i dette tilfellet de ansatte i barnehagen. Hovedfokuset er å styrke det emosjonelle båndet mellom foreldre/omsorgsgiver og barnet. Vår innsikt i TIK vil hjelpe foresatte til å møte barnets følelsesuttrykk med nærhet og forståelse og slik kunne støtte både egen og barnets evne til selvregulering.

Verktøy

- Foreldresamtaler
- Observasjoner
- Barneintervju
- Rollespill/teater
- Bilder
- CLASS
- TIK (Tuning into Kids)

Barna i vår barnehage

- Skal få mulighet til å samtale om trivsel i hverdagen
- Skal få prate med andre barn og voksne om hverdagen deres
- Skal gjennomføre ekspertundersøkelse for 5 åringene
- Bli observert av ansatte i lek og samspill med andre
- Skal få mulighet til å leke skjermet
- Barna skal lære konflikthåndtering. Vi voksne må være gode rollemodeller som fokuserer på løsninger sammen med de involverte.
- Skal ha en venn. Voksne skal legge til rette for gode relasjoner
- Barn skal kunne si positive ting om hverandre
- Skal i fellesskap lage positive og sosiale regler

Voksne som jobber i barnehagen

- Vi voksne skal ha god kunnskap om barns lek og sosial kompetanse slik at vi lettere kan se krenkelser, mobbing og annen negativ atferd. Det blir i den sammenheng viktig med holdningsdiskusjoner i personalgruppa. (vedlegg 4)
- Vi voksne må jobbe med det sosiale mønster i barnegruppa, slik at barna blir trygge på seg selv som individ og som en gruppe sammen.
- Vi voksne skal fremheve barns positive og sterke sider
- Vi voksne skal være til stede i hverdagen gjennom lek, samtaler og være lyttende voksne
- Vi voksne skal være anerkjennende og gi omsorg til alle barn, også barn som kan utfordre
- Vi voksne skal hjelpe barn til å kunne svare andre barn godt og fornuftig
- Vi voksne skal legge til rette for lek, og må jobbe med betingelsene for lek, eks. fysisk miljø, vennskap, medvirkning og inspirasjon.
- Vi voksne må være konsekvente i forhold til uakseptabel atferd
- Vi voksne skal bruke rollespill og teater for å synliggjøre roller.

Tiltak i hjemmet.

- Still åpne spørsmål når barn forteller om det som skjer i barnehagen
- Ta signaler på alvor hvis barna endrer adferd hjemme, og ta kontakt med avdelingen/gruppa
- Møt opp på foreldremøter og foreldresamtaler
- Barnet er delaktig på sosiale arenaer
- Vær bevisst din rolle som forelder og framsnakk andre barn og foreldre

Hvordan oppdage mobbing?

- Gjennom observasjon/deltakelse av barnas samspill
- Aktive og engasjerte voksne ute og inne
- Tilbakemelding fra andre barn
- Tilbakemeldinger fra foreldre
- Barnesamtaler

Være bevisst på endring av barnets atferd, innesluttet, slitent, trett, sint, aggressiv, rastløs, urolig, problemer med spising og soving, gråter mer enn før, søker like kontakt med andre barn.

Tiltak når mobbing oppstår.

- Samtale med barnet/barna det gjelder, både den som opplever seg krenket/mobbet og den som krenker/mobber – bruk av åpne spørsmål
- Avklaringer med personalet for å få best mulig oversikt over omfanget av problemet
Her er det viktig å BESKRIVE, unngå tolkning av reaksjoner, handlinger etc.
- Samtale med foreldre til den som blir mobbet for å kartlegge situasjonen
 - Gjør umiddelbart avtale og om mulig, gjennomføre møte **innen en uke** etter hendelse/tilbakemelding
- Samtale med foreldre til den som mobber
 - Gjør umiddelbart avtale og om mulig, gjennomføre møte **innen en uke** etter hendelse/tilbakemelding
- Vurdere samtale sammen
- Bli enige om tiltak som skal settes i gang
- Rette tiltak både mot enkeltindivider, grupper og hele miljøet
- Referer dette i tiltaksplan (vedlegg 1)

Vedlegg 1

Tiltaksplan hvis mobbing skjer:

- **Skriv referat fra alle møter.**
- **Bruk observasjonslogg**

Tiltak	Ansvar	Gjennomført sign og dato
1. Den som observerer eller tar imot en henvendelse om krenkelse/mobbing informerer de andre ansatte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd. Hvem gjelder det? Hva har barnet/barna gjort? Når skjedde det? Hvem meldte ifra?	Alle	
2. Snakke med barna om det som har skjedd. <ul style="list-style-type: none"> • Hver for seg • Barna i sammen • Still åpne spørsmål Be barna om å komme med forslag til hva vi kan gjøre videre. Et godt virkemiddel kan være drama og teater for å få barna til å kjenne igjen og identifisere seg med rollefigurer	Barnehagelærer eller den som står barnet nærmest	
3. Samtaler med foreldre til alle involverte parter. Gjøre avtale umiddelbart – og senest innen en uke etter hendelse/tilbakemelding Vurdere evt møter med alle parter samlet		
4. Evaluering av hvordan det går etter 1-2 mnd. Samtale med barna		
5. informasjon eller samtale med foreldre etter behov		
6. Vurdere om det er grunn til å søke hjelp hos andre instanser/samarbeidspartnere (Mobbeombud tlf 33 34 40 00)		

Observasjonslogg**Vedlegg 2**

Hva er sett/hørt	Hvem gjelder det?	Når?	Signatur

Vedlegg 3**Sosial kompetanse**

Sosial kompetanse handler om å lykkes i å omgås andre. Inkludering i et fellesskap, vennskap og lek med jevnaldrende styrker barnas sosiale og personlige utvikling og allmenne velvære.

Sosial kompetanse er et sett av ferdigheter, kunnskap og holdninger som trengs for å mestre forskjellige sosiale miljøer, som gjør det mulig å etablere og vedlikeholde relasjoner, og som kan være med på å øke trivsel og fremme utvikling.

- Empati og rolletaking – innlevelse i andres følelser og forståelse for andres perspektiver og tanker
- Prososial adferd – positive sosiale holdninger og handlinger som å hjelpe, oppmuntre og dele med andre
- Selvkontroll – å kunne utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser, og å takle konflikter
- Selvhevdelse – hvordan en kan hevde seg selv og egne meninger på en god måte, og tørre å stå imot gruppepress og bli med på lek og samtaler som allerede er i gang
- Lek, glede og humor – å kunne skille lek fra annen aktivitet, tolke lekesignaler, og la seg rive med og føle glede, slappe av, spøke og ha det moro

Sosial kompetanse dreier seg om å tilpasse seg ulike miljøer og inneholder både en personlig dimensjon og en miljødimensjon. Mennesker er alltid sosialt kompetente i forhold til noe eller noen, og ulike sosiale situasjoner krever ulik sosial kompetanse.

Det er viktig at vi i barnehagen har en felles forståelse av hva sosial kompetanse er. Innholdet i begrepet representerer mål for oppdragelen: Hva slags barn ønsker vi?

Vedlegg 4**Spørsmål til bruk i refleksjon- og holdningsdiskusjoner med personalet:**

- Er jeg som voksen anerkjennende og støttende overfor barnas eget initiativ og tanker, eller mer preget av å formidle egne tanker, beskjeder og kontroll?
- Blir alle barna lagt merke til eller er det noen som blir sett og hørt, mens andre ofte blir oversett?
- Er det slik at noen barn får mye positiv oppmerksomhet, mens andre ofte får negativ oppmerksomhet?
- Hvordan opptrer du som voksen som et barn utfordrer deg?
- Er det blitt ett mønster i at det er lettere å tro på enkelte barns forklaringer på konflikter og hendelsesforløp enn på andres?
- Har de voksne større tålmodighet med og evne til å følge opp enkelte barn, mens andre barn raskere blir avbrutt?
- Har de voksne bevissthet om forskjellen på humor og ironi?
- Er miljøet preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme, eller preges det av mye erting og kritiske kommentarer?
- Er miljøet i hovedsak inkluderende, eller preges det ofte av ekskludering av enkeltbarn?
- Er samspillet mellom barna preget av klare sosiale hierarkier, eller av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som får være med?
- ER det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring, eller er miljøet preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger?
- Hvordan snakker vi om barna oss imellom og til foreldrene? Hva slags språk brukes? Er vi bevisste på å ikke krenke lyttende barn?
- Er miljøet preget av god stemning, mange aktiviteter hvor barn opplever mestring og er deltakende i fellesskapsopplevelser og -aktiviteter?

Vedlegg 5**Referat fra møter vedrørende krenkelser/mobbing**

Referat legges i barnemappen og kopi sendes foresatte

Dato:

Tilstede på møtet:

Hva er sett/hørt? Hvilke tiltak er prøvd ut?	Dette skal det arbeides videre med	Tidsfrist for gjennomført	Ansvar

Dato for oppfølgingsamtale:

Underskrift ansatt:

Underskrift ansatt:

Underskrift forelder:

Underskrift foreldre: